



Bolest hlavy po epidurální nebo spinální injekci Co potřebujete vědět

Tento leták jsme vytvořili, abychom vám poskytli všeobecné informace o bolesti hlavy, která se může vyskytnout po epidurální či spinální injekci. Obsahuje též informace o možnostech její léčby.

Měl by vám odpovědět na většinu vašich dotazů, které potom můžete detailně rozebrat se svým anesteziologem.

Pokud vám po jeho přečtení nebude něco jasné, nebo budete mít z něčeho obavy, promluvte si o tom s lékaři nebo sestrami, kteří se o vás starají.

Úvod

Bolest hlavy po porodu je obvyklá, ať už se jedná o porod vaginální, či porod Císařským řezem. V souvislosti s epidurální nebo spinální injekcí ovšem může jedna žena ze 100, respektive 1 žena z 200 mít postpunkční bolest.

Co způsobuje bolest hlavy?

Tato bolest většinou vzniká v prvním týdnu po epidurální, nebo spinální injekci, nejčastěji v prvních několika dnech. Obvykle je cítit za čelem, nebo v zadní části hlavy a zlepšuje se v poloze vleže, naopak v sedě, ve stoje či v předklonu se zhoršuje. Můžete také pociťovat bolest šíje a mít pocit na zvracení, či trpět světloplachostí.

Mozek a mícha jsou obklopeny tekutinou-mokem, který vyplňuje durální vak. Membrána tohoto vaku se nazývá tvrdá plena. Jestliže se provádí epidurál v oblasti bederní pateře, zavádí se tenký epidurální katetr do vnějšího okolí této membrány za pomoci jehly. Někdy může nechtěně dojít k proděravění tvrdé pleny jehlou. Naproti tomu, při provádění spinální anestezie se záměrně zavádí daleko tenší jehla skrze tuto membránu a do moku se aplikuje lokální anestetikum. Otvorem po jehle může tekutina unikat a únik může způsobit pokles tlaku v durálním vaku. To může vyústit v příznaky, které jsou nazývány postpunkční bolesti hlavy. Některé ženy bolest bopisují jako migrénu, která se zhoršuje v sedě a ve stoje.

Jak se mám těchto příznaků zbavit ?

Odpočinek na lůžku a jednoduchá analgetika (např. paracetamol, nebo diclofenak) vám mohou stačit. Měla byste pít hodně tekutin (někteří pacienti oceňují zejména čaj a kávu) , vyvarovat se zvedání těžkých věcí a zvyšování nitrobřišního tlaku. Bolest hlavy se obvykle zlepší během několika dní. Jestliže se tak nestane, váš anesteziolog vám může nabídnout zákrok, který se nazývá “ krevní záplata” (bude vysvětleno později).

Jestliže se u vás objeví bolest hlavy, budete hospitalizována, aby váš zdravotní stav mohl být sledován. V případě, že se rozhodnete jít domů, zajistěte si přítomnost někoho, kdo by vám mohl v následujících dvou až třech dnech pomáhat. Měla byste také nechat své telefonní číslo v nemocnici, aby vás mohl personál nemocnice kontaktovat a zjistit, jak se vám daří.

Jak bude vše probíhat ?

Anesteziolog vás vyšetří, aby zjistil, zda vaše bolest hlavy vznikla skutečně v souvislosti s epidurální, nebo spinální injekcí. Můžete být také vyšetřena dalším specialistou, jestliže to lékař uzná za vhodné. Anesteziolog vám vysvětlí léčebný postup. Budou vám předepsána analgetika a projímadla (ta vám umožní snazší vyprazdňování bez zvyšování nitrobřišního tlaku, které může bolesti hlavy zhoršovat). Anesteziolog vás bude kontrolovat příští dva až tři dny (případně vám bude telefonovat, jestliže se rozhodnete jít domů) aby zjistil, zda se váš stav zlepšuje. Většině žen se během několika dnů uleví a jsou schopny situaci zvládnout.

V případě, že se váš stav nebude zlepšovat během několika dní , nebo budete pociťovat bolest hlavy ještě silnější, bude vám v této fázi nabídnuta aplikace krevní záplaty (popsáno níže). Promluvte si s anesteziologem, který vás přijde zkontrolovat, nebo kontaktujte telefonicky anesteziologa porodního sálu, jestliže již nejste v nemocnici.

Co je epidurální krevní záplata ?

Abychom mohli provést epidurální krevní záplatu, musí být do tohoto prostoru zavedena jehla stejným způsobem, jako při aplikaci epidurální analgésie pro ovlivnění bolesti během porodu. Do zavedené jehly se ovšem nepodávají léky proti bolesti, ale trochu vaší vlastní krve, která je odebrána ze žíly na vaší paži . Ihned poté je epidurální jehla vytažena.

Tato krev se v epidurálním prostoru srazí a ucpe otvor, kterých vytéká tekutina z okolí míchy. To pomůže ukončit bolest hlavy.

Krevní záplata se většinou provádí na porodním sále. Tento zákrok je prováděn dvěma anesteziology. Po desinfekci kůže v oblasti bederní páteře vám jeden lékař umrtví místo vpichu lokálním anestetikem a poté zavede jehlu do epidurálního prostoru. Druhý anesteziolog odebere krev z vaší žíly a podá prvninu, který odebranou krev vstříkne do vašeho epidurálního prostoru. Tato procedura je velmi podobná samotné epidurální či spinální injekci.

Pocit tlaku či mírného diskomfortu během injekce krevní záplaty je běžný. Neměla byste však cítit výraznou bolest. V případě, že ucítíte bolest, ihned o tom informujte anesteziologa. Ten injekci zastaví a bude pokračovat, až bolest vymizí. Celý zákrok bude trvat přibližně půl hodiny.

Jak se mám na krevní zátku připravit?

Když si přečtete tento informační leták, měla byste základům této metody porozumět.

Podělte se o tyto informace s partnerem a rodinnými příslušníky (pokud ovšem chcete), aby vám mohli pomáhat. Tyto informace pro ně budou užitečné zejména jestli se o vás budou starat v období po zákroku.

Váš anesteziolog vám vše detailně vysvětlí a odpoví na veškeré vaše dotazy. Anesteziolog možná bude vyžadovat některé krevní testy. Pokud máte nějaké otázky, sepište si je na papír a zeptejte se před zákrokem.

Předtím, než vás kterýkoli zdravotnický pracovník bude vyšetřovat, či vám provádět nějaký zákrok, musí se vás nejdříve zeptat, zda s tím souhlasíte. Abyste se mohla rozhodnout zda budete souhlasit, potřebujete nejdříve od zdravotníků dostatek informací o vyšetření či zákroku, který je vám nabízen. Měla byste se vždy zeptat, pokud nebudete něčemu rozumět, nebo budete chtít více informací.

Informace, které obdržíte by se měly týkat vašeho zdravotního stavu, nabízeného léčebného postupu (včetně jeho alternativ), a potenciálních rizik a výhod těchto postupů. Je důležité, aby váš souhlas byl opravdový a platný. To znamená, že musíte:

- být schopna váš souhlas vyjádřit
- musí vám být poskytnut dostatek informací, na jejichž základě se budete rozhodovat
- jednat ze své svobodné vůle a ne pod nátlakem druhých osob

Budete požádána o podpis informovaného souhlasu, kterým potvrdíte, že rozumíte léčebnému postupu, jeho výhodám i možným komplikacím, a že souhlasíte s tím, že vám bude provedena epidurální krevní záplata.

Před zákrokem je nutné udělat následující:

- pokračovat v užívání paracetamolu a kodeinu, jak máte předepsáno
- pokračujte v užívání vaší pravidelné medikace kromě léků, které ovlivňují srážení krve (jako např. Warfarin, nebo heparin, Fragmin..) a kromě léků ovlivňujících funkci krevních destiček (ticlopidin, clopidogrel...)
- informujte anesteziologa, jestliže jste užili v posledních 12 hodinách léky ovlivňující krevní srážlivost
- informujte anesteziologa v případě, že se v posledních 24 hodinách necítíte dobře nebo máte teplotu
- po zákroku budete muset ležet asi 2 hodiny, takže je dobré jít před tím na toaletu

V den zákroku můžete normálně jíst a pít, a pokračovat take v kojení.

Můžou se vyskytnout nějaké komplikace v souvislosti s epidurální krevní zátkou?

Nejčastějšími komplikacemi mohou být pohmoždění v místě, kde anesteziolog zavádí jehlu, a dočasná bolest v zádech trvající nejvýše několik dní. Je zde také velmi malá pravděpodobnost (cca 1%), že vznikne další nechtěný otvor v membráně durálního vaku, který obklopuje míchu a obsahuje mok. Je to prakticky stejný otvor, jako ten původní, jímž tekutina- mok odtéká a tím způsobuje postpunkční bolest hlavy.

Infekce, poškození nervů, či krvácení v oblasti zad jsou komplikace velmi řídké.

Jsou nějaké další možnosti léčby ?

Jiné možnosti nebyly shledány tak účinné, jako epidurální krevní zátky. Proberte tyto možnosti se svým anesteziologem.

Co bude následovat po aplikaci epidurální krevní záplaty ?

Po provedené krevní záplatě vás může anesteziolog požádat, abyste zůstala dvě až čtyři hodiny ležet. Dále se vyvarujte zvedání těžkých věcí minimálně následující dva dny.

60-75% pacientkám krevní zátky pomůže řádově v několika minutách až hodinách. Pokud vaše bolest přetrvává i po více než 24-48 hodinách, lékař vám může doporučit druhou aplikaci epidurální krevní záplaty. Velmi zřídka je třeba více než dvou krevních záplat.

U někoho bolest hlavy ustane po první záplatě, ale posléze se znovu objeví. Zde může druhá krevní záplata též pomoci. Promluvte si o tom se svým anesteziologem.

V případě, že váš anesteziolog bude spokojen s vaším stavem po aplikaci krevní záplaty, můžete být propuštěna po čtyřech až šesti hodinách po výkonu. Budete schopna se normálně postarat o své dítě, ale může být vhodná přítomnost další osoby, která vám bude

pomáhat s běžnými denními záležitostmi. Bolest hlavy může mít i jiné příčiny, než je punkce durálního vaku. V případě, že epidurální krevní zátka bude bez efektu, budete potřebovat lékařskou radu, zejména pokud se váš stav bude zhoršovat. Pokud ještě k bolesti hlavy přibude ospalost, nebo zmatenost, měla byste se neprodleně vrátit do nemocnice.

Všeobecné informace

Doufáme, že tyto informace vám daly odpověď na většinu vašich otázek, ale uvědomte si, že je to pouze základ pro váš rozhovor s lékařem. Vaše otázky si prosím poznamenejte na papír, abyste je mohla položit anesteziologovi, který vás přijde vyšetřit.

Pokud potřebuje vědět více o postpunkční bolesti hlavy nebo o epidurální krevní zátce, kontaktujte prosím členy zdravotnického týmu, kteří se o vás budou starat.



© Obstetric Anaesthetists' Association 2011

Registered Charity No 1111382

www.oaformothers.info